

FORSKERKLUMMEN:

EU's fælles diplomati

Flere tusind diplomater skal repræsentere et samlet EU over hele verden, når EU's nye udenrigstjeneste kommer på plads. Målet er, at EU skal kunne tale med én stemme på verdensscenen. Vi taler om et af de mest ambitiøse og vidtftavnende projekter for EU nogensinde. Opbygningen af udenrigstjenesten er i fuld gang, men hvem er EU's nye diplomater egentlig?

Af Rebecca Adler-Nissen, Adjunkt, Institut for Statskundskab, KU.

Lissabon-traktaten har grundlæggende forandret EU's udenrigspolitik. Europa-Kommissionen har hidtil haft 136 såkaldte "EU-delegationer" rundt omkring i verden. De ansatte her var ikke diplomater som sådan, men embedsmænd fra Kommissionen. De har haft til opgave at repræsentere EU, når det gjaldt f.eks. bistandshjælp og nødhjælp. Nogle af disse delegationer er ganske små: et par ansatte, nogle skriveborde og et EU-flag. Men med Lissabon-traktaten har EU fået en fælles udenrigschef, Catherine Ashton, som skal varetage EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og opbygge et nyt fælles diplomatkorps. De enkelte medlemslande skal bidrage med diplomater og sammen med EU-ansatte sørge for, at EU kan tale med én stemme og varetage EU-borgernes interesser rundt omkring i verden.

EU-diplomaterne bliver en helt ny størrelse i international politik. Udgangspunktet for det traditionelle diplomatiske system er nationale interesser. En diplomat repræsenterer sit hjemland, og når vedkommende udtaler sig, er det selve nationen, der taler. For at kunne få et fælles EU-diplomatkorps til at fungere effektivt, er der en række nødder, som skal knækkes. For det første skal EU's nye diplomater være loyale overfor EU og ikke modtage eller udføre ordrer fra hjemlandet. Det er en af de officielle formålsparagraffer for EU's fælles udenrigstjeneste. Dernæst, er det måske endnu mere vigtigt, at EU's medlemslande hopper med på ideen, så EU-diplomaterne kan få den status, som er nødvendig for at udføre et effektivt diplomatisk arbejde. Hvis de nationale ambassader modarbejder eller nægter at overdrage ansvar, så bliver EU-ambassaderne blot kontorbygninger uden indflydelse. Der skal altså findes en løsning, hvor både medlemslandene og EU samlet set kan drage nytte af ambassaderne og diplomaterne, og hvor de indgår som en naturlig forlængelse af medlemslandenes eget diplomatiske arbejde.

En nylig hændelse indikerede med al tydelighed, at der er hård kamp mellem medlemslandene og Europa-Kommissionen, når det gælder den fælles udenrigstjeneste. Uden at spørge medlemslandene udpegede Catherine Ashton den 17. februar 2010 den

tidligere topembedsmand fra EU-Kommissionen, João Vale de Almeida, som chef for den vigtige EU-delegation i Washington. Straks var Sveriges udenrigsminister, Carl Bildt, klar med riven: Sådan en vigtig beslutning burde være vendt med medlemsstaterne. I stedet for EU's bureaukrater krævede Bildt en person med erfaring fra det nationale diplomati. Ashton er tvunget til at udnævne nationale diplomater til en stor del af de vigtigste topposter, således at den diplomatiske erfaring og ikke mindst den symbolske status og goodwill kan overføres fra medlemslandene til den fælles udenrigstjeneste. Men det er ikke nok.

Også helt basale størrelser som løn, pension og karrieremuligheder, bliver afgørende for, hvordan EU's nye diplomati kommer til at fungere. Hvis EU-diplomaterne får dårligere vilkår eller lavere status end traditionelle diplomater, så kan også det gå udover forhandlinger med tredjelande.

En anden vigtig komponent i opbygningen EU's diplomatiske korps er spørgsmålet om karriere. Bliver man glemt inden for det nationale diplomati, fordi man har arbejdet på en EU-ambassade? En britisk topdiplomater med erfaringer fra Washington, der hentes ind på en vigtig EU-ambassade, skal for det første tro på, at arbejdet for EU frem for Storbritannien er et job med mindst lige så meget status. For det andet skal vedkommende være forsikret om, at udnævnelsen ikke er et trin ned ad karrierestigen. De diplomatiske systemer skal integreres, så det bliver muligt at forene karrierevejene.

Udfordringerne er med andre ord mange, og den vigtigste bliver sikringen af medlemsstaternes opbakning til det nye diplomati. De næste par år bliver vigtige for udviklingen af denne nye skabning på den diplomatiske scene.

Ovenstående bygger på Rebecca Adler-Nissen (2010) "EU's Diplomatic Service: State Nobility, Supranational Bureaucracy and Symbolic Power", *Global Power Elites*, Mikael Rask Madsen and Niilo Kauppi (eds), London, Routledge, under udgivelse

Forskerklummen skrives på skift af forskerne på Center for Europæisk Politik. Klummen er ikke udtryk for en fælles CEP-holdning.